

Hrynevych, L. M., Morze, N. V., Vember, V. P., & Boiko, M. A. (2021). Rol tsyfrovyykh tekhnolohii u rozvytku ekosystemy STEM-osvity. Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia, 83(3). URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itl/article>

Shkarlet, S. M. (Red.). (2022). Osvita Ukrainy v umovakh voiennoho stanu. Innovatsiina ta proiektna diialnist: Naukovo-metodychnyi zbirnyk. Kyiv-Chernivtsi: Bukrek. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna>

Rhodes, T. (2010). Assessing Outcomes and Improving Achievement: Tips and Tools for Using Rubrics. Association of American Colleges and Universities

Svitlana Deriabina,

Senior Lecturer at the Department of Teaching Methods and Content of Education,
Odessa Regional Academy of In-Service Education, Ukraine

Regina Nikitenko,

Senior Lecturer at the Department of Teaching Methods and Content of Education,
Odessa Regional Academy of In-Service Education, Ukraine

Olena Cheshenko,

Methodologist of the scientific and methodical laboratory of science, mathematics, informatics and STEM education of the Department of Teaching Methods and Content of Education KZVO «Odesa Academy of Continuing Education of the Odesa Regional Council», Odessa, Ukraine

INTEGRATIVE LEARNING STRATEGY IN THE ACTIVITIES OF EDUCATIONAL FIELD TEACHERS

Abstract. *The method of work is focusing attention on the concept of integrated learning, its integrity, commonality and unity of effective structural units and an attempt to build an integrated learning strategy. Particular attention is paid to the definition of key concepts: integration, integration in education, interdisciplinary integration, integration of competencies, integrated learning, pedagogical integration, integration of digital tools, integration of pedagogical tools, integrative learning strategy, etc.*

Key words: *integration, interdisciplinary integration, horizontal/vertical interdisciplinary/interdisciplinary connections, integration of digital tools, integration of pedagogical tools, synchronization of content content of the lesson, synchronization of structural units of the lesson.*

Дата надходження до редакції 07.04.2023

© Дерябіна С., Нікітенко Р., Чешенко О., 2023

УДК 371.38

Мурсалимова Ірина Іванівна,

консультант гуманітарного напрямку,
Комунальна Установа «Центр професійного розвитку педагогічних працівників»
Саф'янівської сільської ради
Ізмаїльського району Одеської області,
Ізмаїл, Україна
safcprpp@ukr.net

БАЖАННЯ ТА КРЕАТИВНІСТЬ – ШЛЯХ ДО ЗМІН ТА УСПІХУ.

Анотація. *Нова українська школа – це ключова реформа Міністерства освіти, головна мета якої створити школу, в якій буде приємно навчатися і яка надаватиме не тільки знання, а й уміння застосовувати їх у повсякденному житті. Нові Державні стандарти переосмислюють підхід до того, чого саме та як саме ми навчаємо дітей. Нова українська школа має формувати уміння, «м'які» навички, потрібні для життя у XXI столітті. Навчальний процес має бути організований у такий спосіб, щоби спонукати кожного учня бути активним його учасником, а не пасивним «отримувачем» знань і оцінок. Має бути створена така атмосфера навчання, за якої учні не бояться «йти на ризик» – ставити запитання, робити помилки й показувати, чого вони ще не вміють або не знають.*

Ключові слова: *Нова українська школа, інтегроване навчання, STEM освіта, педагогічний досвід.*

Постановка проблеми в загальному вигляді. Труднощі з якими зіткнулися вчителі під час впровадження нових модельних програм в середньої школи за новим Державним стандартом вказує на незвичний та різкий контраст умов, правил, свобод та особливостей навчання дітей. Досвід роботи вчителів технологій Саф'янівської сільської громади за перший рік навчання дітей у 5 класах НУШ надав орієнтири руху вперед: креативне мислення, формувальне оцінювання, інтеграція, освоєння STEM лабораторій, вихід на регіональні та міжнародні учнівські проекти, надання вчителю педагогічної свободи та вибору особистої траєкторії педагогічного зростання. Своїми успіхами першого року навчання у середній школі за новим Державним стандартом діляться вчителі технологій нашої громади.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Досвідчені педагоги Одеської області (Балашенко, І. В., Левчишина О. М., Дерябіна С.В., Котенко О. М., Нікітенко Р. І., Юрченко Т. В., Болдирєва Г. В. та інші) через дискусійний простір в онлайн форматі «НУШ: рухаємось разом» надійно тримають освітянський фронт, в процесі реалізації нової реформи в освіті. Протягом минулого року вони знайомили вчительські спільноти області з новим контентом, який допомагав руху вперед: формування індивідуальної освітньої траєкторії, інтеграція навчання, партнерські відносини, формувальне оцінювання, CLIL та STEM освіта, цифрові технології тощо.

Мета статті – поділитися досвідом роботи першого року навчання 5 класів за новим Державним стандартом Нової української школи та надання методичних порад вчителям технологій щодо впровадження інтегрованого навчання, роботи з обдарованими дітьми та використання STEM лабораторії під час уроків технологій.

Робота вчителів технологій Саф'янівської сільської громади Ізмаїльського району має особливі родзинки, які складають кольоровий калейдоскоп їхньої стратегії успіху: «Від творчого вчителя до творчого учня». Головним є те, що команда вчителів технологій щиро підтримує реформування освіти, впровадження Нового державного стандарту Нової української школи.

Можна сказати, що це команда лідерів, хоча їх креативність та успіх залежить від щоденної, кропіткої, чесної та сумлінної праці. Це вчителі, які дійсно обожають свій предмет, який викладають, люблять своїх учнів, творчо, з натхненням готуються до уроків і вболівають за успіхи свого навчального закладу та імідж своєї громади (мал. 1.).

Вчителі технологій, які можуть розгледіти здібності своїх учнів до рукоділля, столярної або слюсарної роботи, робототехніки. Ведуть їх до перемог в предметних олімпіадах на різних рівнях.

Це вчителі, які не зволікають, а разом зі своїми учнями беруть участь у шкільних та регіональних проєктах, у професійному конкурсі «Учитель року», займаються наставницькою роботою з молодими колегами, впроваджують інтегроване та особистісно-орієнтоване навчання, проводять захоплюючі майстерки для своїх колег, опановують STEM освіту з учнями 5 класів Нової української школи.

Мал. 1. Команда лідерів.

Вчителі технологій Саф'янівської сільської ради обрали для 5 класів у 2022-2023 н.р. модельну програму та підручник «Технології» під авторством Ірини Юліївни Ходзицької. В основі програми є проєктна діяльність учнів на уроках технологій. В початковій школі у дітей вже закладена база для подальшого формування компетентності щодо проєктної діяльності. На уроках технологій учні опановують основні та додаткові технології виготовлення та оздоблення виробів. Проєктна діяльність вчить їх відповідальності за свою ділянку роботи, за прийняте рішення, вчить спілкуватися та поважати один одного, учні взаємодіють та використовують правила, яким навчилися ще в початковій школі.

Крім проєктної діяльності, вчителі розуміють, що сучасна освітня вимога полягає в інтеграції навчального процесу. Інтеграція – це можливість дати дітям не суто навчальний матеріал, а спонукати їх користуватися своїми знаннями та вміннями на практиці. Інтегроване навчання – це не тільки вимога

часу, це творчість, самотність та мистецтво вчителя. Вчителька Старонекрасівського ЗЗСО Муравльова Т. І. проводить інтегровані уроки «Технології» та «Пізнаємо природу» у 5 класі:

Технології. Модуль 4: Турбота про власний побут, задоволення власних потреб та потреб інших осіб.

Проект: Вирощування рослин та догляд за ними.

✓ Тема: Основи технології вирощування рослин та догляду за ними: призначення, види рослин, інструменти, пристрої, матеріали та засоби.

✓ Тема: Добір рослин з урахуванням їх виду та призначення, клімату, пори року.

✓ Тема: Підготовка ґрунту для рослин. Висаджування, підживлювання, вирощування, розмноження та догляд за рослинами (у відкритому ґрунті, приміщенні).

Інтегрований курс «Пізнаємо природу».

✓ Тема: Яке значення води на Землі. Вода в ґрунті, її роль у житті рослин. Значення води для життя на Землі. Самоочищення води у природі. проект «Роль води на планеті Земля».

✓ Тема: Чи міститься повітря у ґрунті. Чим небезпечні природні явища Ґрунтове повітря. Небезпечні природні явища: грози, урагани, смерчі. Значення та охорона повітря. проект «Як зберегти повітря чистим у моєму населеному пункті?» (робота в групах).

✓ Тема: Хто з рослин є нашими сусідами. Рослини навколо нас, їхнє пристосування до умов середовища. Розпізнаємо рослини своєї місцевості. Догляд і розмноження квіткових та городніх рослин.

Проекти «Збереження різноманіття рослин», «Моя кімнатна рослина та догляд за нею».

Інтегровані уроки «Технології» та «Здоров'я, безпека та добробут» у 5 класі.

Технології. Модуль 4. Турбота про власний побут, задоволення власних потреб і потреб інших осіб.

✓ Проект № 7 Бутерброди (мал. 2.).

✓ Основна технологія: Технологія приготування їжі.

✓ Тема: Добір харчових продуктів, інвентарю, посуду для приготування та оздоблення страви і подавання на стіл.

Здоров'я, безпека та добробут.

Розділ 3. Моє здоров'я.

Тема: Я та моє здоров'я. Складники здоров'я та їх взаємозв'язок. Чинники, які впливають на стан здоров'я. Здоровий спосіб життя.

Мал. 2. Інтегроване навчання.

Формування екологічної компетентності – одна з загальноєвропейських цінностей. Необхідно донести до кожного маленького громадянина нашої країни, що вирішення глобальних екологічних проблем залежить від кожної людини, кожної родини (мал. 3.). «Якщо хочете змінити світ на краще – почніть з себе!» – цього принципу дотримується вчителька Бросківського ЗЗСО Л.В.Решельян. Почніть сортувати сміття в школі, вдома. Вчителі допомагають учням замислитися як можна використовувати сміття, стару одягу, пластик у вигляді вторинної сировини. Чому деяким людям дуже важко дається сортування сміття, а деякі роблять свій бізнес та заробляють гроші з переробки сміття? Вчителі знайомлять учнів з досвідом країн Європи, які заохочують та мотивують своїх громадян до сортування сміття, надаючи їм певні переваги та пільги під час комунальних виплат. А як задоволені діти, коли бачать результат своєї роботи: гарні вироби із вторинної сировини! Необхідно тільки проявити фантазію та креативне мислення, і не боятися висказати свою ідею. А вчитель завжди підтримає та направить діяльність учнів так, щоб виріб можна було залюбки використовувати в класі, в школі або вдома.

Мал.3. Формування екологічної компетентності.

Давайте не забувати, що не тільки кожна дитина – це особистість, але і кожен вчитель – це теж особистість. Є непосидючі учні, так само є непосидючі вчителі. Це вчителі, які легкі на під'єм та яких затагує романтика подорожі. З любові до подорожі Україною, до нових знань, з вивчення культури та традицій інших регіонів України, розширення кругозору своїх учнів – з цього починається любов до своєї Батьківщини, формування патріотизму. Пізнання секретів Петриківського розпису [3] та магія Яворівської дерев'яної іграшки, відвідування музею «Писанки» в Коломиї та музею народного мистецтва Гуцульщини та Покуття ім. Кобринського стають основою майбутніх інтегрованих уроків технології, пізнаємо природу та географії. Вчителька Новонекрасівського закладу освіти О.П. Чумаченко надає дітям змогу замислитися, що всі країни світу відкриті для кожного, але треба спілкуватися з іноземцями – отже, треба знати іноземну мову, кожна країна має свої гроші – отже, треба знати математику, фінансова грамотність – теж важлива, постає питання про користування транспорту – а це знання з предмету здоров'я безпека та добробут. Отже, знання шкільних предметів треба використовувати у своєму житті. А це головна мета нової української школи – бути спроможним вчитися впродовж життя та використовувати набуті знання на практиці.

STEM-освіта на уроках технології це комплексний міждисциплінарний підхід, який поєднує в собі різні науки, технології, інженерію й математику, що проєктує цілісну інтеграцію вище зазначених предметів в єдине ціле. Молодий та перспективний вчитель нашої команди з Озернянського закладу освіти І.О.Запорожан опанує STEM-лабораторію, яка з'явилася та була налагоджена в нашій сільській громаді. У лабораторії учні 5 класу використовують 3D ручку та за її допомогою виготовляють державну символіку. Завдяки STEM-лабораторії був зібраний та запрограмований робот «Металошукач», який може відшукувати метал (мал. 4.). Роботом можна керувати зі смартфона на відстані до 30 м. Цей робот був представлений під час відкриття кабінету безпеки в школі. Фактично, його можна використовувати для пошуку мін [4]. Також, презентували продукт STEM-лабораторії «Розумний будинок» – комплект з різних датчиків, об'єднаних в єдину систему, виконує різні функції і підтримує керування та налаштування зі смартфона. На базі цього проєкту можна побудувати такі автоматичні системи: регулювання рівня освітлення, вимірювання температури, ідентифікація руху в будинку, вмикання вентиляції, керування дверима тощо.

Мал. 4. Результати STEM освіти.

Учні вчителів О.М.Кушнір (Кислицький ЗЗСО) та А.В.Куликова (Матроський ЗЗСО) є учасниками обласних олімпіад, які посідають призові місця. Так, на обласній олімпіаді, в цьому році, вони посіли II місце. І вчителі, і учні – це гордість нашої громади. Вчителі вміють розгледіти талановитих дітей. З молодших класів можна побачити, що дитина тягнеться до вчителя, який може навчити її щось робити своїми рученятами. Такі діти і вдома допомагають батькам щось майструвати, шити, випилювати. Ці діти швидше роблять, захоплюються процесом та виготовляють якісні вироби. Тому вчителю треба звернути на таких дітей увагу, проявити особистісний підхід до навчання такої дитини, зацікавити та мотивувати, підказати, який матеріал обрати ліпше до виробу. А починають вчителі придивлятися до своїх обдарованих учнів ще в початковій школі. Їх запрошують колеги до складу журі у різних ярмарках та конкурсах виробів з природних матеріалів та виставках декоративно-ужиткового мистецтва, акціях «Ялинка» та «Щедрість рідної землі». Андрій Васильович та Олена Миколаївна знайомилися зі своїми учнями 5 класів ще у 4 класах початкової школи, таким чином здійснюючи наступність у навчанні між початковою та середньою школою (мал. 5.). Крім того, наші вчителі мотивують та вміють залучати батьків до підготовки учнів до шкільної, районної та обласної олімпіади. А це дуже цінно, тому що партнерські відносини між вчителями, учнями та батьками дійсно приводять до відмінних результатів.

Мал. 5. Переможці обласної олімпіади з технологій.

Проведення тематичних тижнів, які тісно пов'язані з впровадження інтегрованого навчання, знайомлять учнів з культурою та традиціями далеких країн. На слайді представлений тиждень Японії. У цьому тижні взяли участь всі класи Ларжанського закладу освіти. Учні знайомилися з японською каліграфією, вишивали ієрогліфи та вивчали їх значення, дізнавалися секретів японських традиційних костюмів, виготовляли ляльок у техніці текстильна пластика, створювали предмети інтер'єру та штучні гілочки сакури з серветок. Крім цього, зробили 100 лелек щастя у техніці «Оригамі» та оформили шкільний куточок відпочинку в японському стилі.

Вчителька Кислицького закладу освіти О.М.Кушнір залюбки бере участь зі своїми дітьми у різних регіональних та міжнародних проєктах, таких як «Буджак – Фест», «Історія (істивні звички) Південної Бессарабії: десерт з Кислиці», «Культура та звичаї Придунав'я», сумісний проєкт Німеччини та України. Автор та ведучий одного з проєктів – наш земляк з м. Одеси – Володимир Полторак [1,2]. Він є викладачем кафедри історії України ОДУ ім. Мечникова. За посиланнями можна ознайомитися з контекстом проєктів.

Висновки. Творчість відіграє величезну роль у розвитку та формуванні особистості. Отже, наші вчителі не тільки допомагають творити учням, а й розвивають їх таланти. Попри величезну зайнятість та складне сьогодення під час військового стану, наші вчителі не забувають і про себе: кожен має своє хобі, що сприяє попередженню професійного та емоційного вигорання.

Вони співають, танцюють, малюють, освоюють технологію петриківського розпису, канзаші, в'яжуть шкарпетки для малюків та воїнів, займаються бісероплетінням та вишиванням.

Ось такий кольоровий калейдоскоп склав досвід педагогічної роботи вчителів Саф'янівської сільської громади Ізмаїльського району.

Перспективи подальших розвідок. Матеріали з досвіду роботи вчителів технологій Саф'янівської сільської громади Ізмаїльського району Одеської області допоможуть вчителям сільських шкіл розробити свою стратегію успіху за новим Державним стандартом Нової української школи. Мотивувати колег працювати, віддавати своє тепло та знання дітям, не боятися змін сучасного життя та міцно тримати освітянський «штурвал» на своєму робочому місті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Буджак - Фест (2019) [Відео]. <https://youtu.be/vlK-Sd8bumo>
 Історія Південної Бессарабії: десерт з Кислиці (2020) [Відео].
<https://www.youtube.com/watch?v=HtbKHts2AWc>
 Майстер клас Вчитель року 2021 Трудове навчання (2021) [Відео].
<https://www.youtube.com/watch?v=f6xhHll0eEI&t=4>

REFERENCES

- Budzhak - Fest (2019) [Video]. <https://youtu.be/vlK-Sd8bumo>
 Yistoriia Pivdennoi Bessarabii: desert z Kyslytsi (2020)
 [Video].<https://www.youtube.com/watch?v=HtbKHts2AWc>
 Maister klas Vchytel roku 2021 Trudove navchannia (2021) [Video].
<https://www.youtube.com/watch?v=f6xhHll0eEI&t=4>
 Robot «Metaloshukach» na Arduino UNO (2023) [Video].
<https://www.youtube.com/watch?v=25NKNK7XMFo>

Iryna Mursalymova,

humanitarian consultant,

Municipal institution «Center for professional development teaching staff»

Safyanivska village council

Izmail district, Odessa region,

Izmail, Ukraine

safcprpp@ukr.net

DESIRE AND CREATIVITY ARE THE WAY TO CHANGE AND SUCCESS.

Abstract. *The New Ukrainian school is a key reform of the Ministry of Education, the main goal of which is to create a school where it will be pleasant to study and which will provide not only knowledge, but also the ability to apply it in everyday life. The new State Standards rethink the approach to what and how exactly we teach children. The New Ukrainian school should form skills, «soft» skills needed for life in the 21st century. The educational process should be organized in such a way as to encourage each student to be an active participant, and not a passive «receiver» of knowledge and grades. Such a learning atmosphere should be created in which students are not afraid to «take risks» - ask questions, make mistakes and show what they do not yet know or know.*

Key words: *New Ukrainian school, integrated education, STEM education, pedagogical experience.*

Дата надходження до редакції 25.03.2023

© Мурсалімова І., 2023

УДК 37.015.3:159.9

Солнцева Олена Анатоліївна,

здобувач вищої освіти поза аспірантурою,

завідувачка Одеського обласного центру практичної психології та соціальної роботи,

кафедри психології соціальної роботи та інклюзивної освіти,

КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»,

м. Одеса, Україна

<http://orcid.org/0000-0001-9295-6517>

elenasova293@gmail.com

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ФЕНОМЕНУ ПСИХОЛОГІЧНОГО
БЛАГОПОЛУЧЧЯ (WELL-BEING) ОСОБИСТОСТІ

Анотація. У статті розглядається феномен психологічного благополуччя (Well-being) з точки зору психолого-педагогічних аспектів. Проаналізовано сутність понять «благополуччя», «психологічне благополуччя» в наукових джерелах. З'ясовано, що психологічне благополуччя (Well-being) можна розглядати як складний інтегральний феномен, що передбачає наявність системи особистісних цінностей і уявлень про світ, наявність емоційних та поведінкових стереотипів, різноманітних комунікативних навичок, що проявляється в задоволеності життям. Доведено, що питання Well-being в освіті стає все більш актуальним, оскільки суспільство та освітні установи визнають, що навчання не обмежується лише отриманням знань, а включає в себе фізичне і психічне здоров'я учнів і педагогів, їх соціальну адаптацію, емоційне благополуччя й багато інших аспектів.